

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cuviosul Gherontie cel nebun pentru Hristos / pr. Dorin Opreș, Monica Opreș (ed.) - Deva:

Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2019-2025

10 vol.

ISBN 978-606-8692-75-3

Vol. 9 - 2026 - ISBN 978-630-6591-19-0

I. Opreș, Dorin (ed.)

II. Opreș, Monica (ed.)

2

929

Lectura textului:

Prof. Marieta Muntean

DTP & design copertă:

Arhid. Alin-Vasile Goga

Carte apărută cu sprijinul Fundației „Cuviosul Gherontie de la Tismana”

<https://cuviosulgherontiedelatistmana.ro>

<http://cuviosulgherontie.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/301769137487592>

© Toate drepturile asupra conținutului prezentei ediții sunt rezervate Fundației „Cuviosul Gherontie de la Tismana”.

PR. DORIN OPRIȘ, MONICA OPRIȘ (ed.)

CUVIOSUL GHERONTIE

CEL NEBUN PENTRU HRISTOS

VOLUMUL 9

Carte tipărită cu binecuvântarea

Preasfințitului Părinte

† **NESTOR,**

Episcopul Devei și al Hunedoarei

EDITURA
EPISCOPULUI
DEVEI ȘI HUNEDOAREI

Deva, 2026

CUVIOSUL GHERONTIE, UN GRABNIC FĂCĂTOR DE MINUNI

Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae a fost întrebat de ce un sfânt precum Sfântul Simeon Noul Teolog (sec. X-XI), atât de important pentru teologia ortodoxă, este aproape necunoscut în rândul credincioșilor de la noi, iar sfinți care au avut o contribuție teologică mult mai mică sunt foarte cinstiți în Biserică. Întrebarea a fost deopotrivă importantă și complexă, pentru că doar trei sfinți au primit supranumele de Teologul, iar Sfântul Simeon Noul Teolog rămâne în Ortodoxie fundamental prin faptul că a contribuit decisiv pentru repunerea în lumină a experienței mistice personale și a vederii luminii dumnezeiești ca miez al trăirii credinței, arătând totodată că unirea conștientă cu Dumnezeu nu este un privilegiu rezervat sfinților din trecut, ci ține de însăși chemarea fiecărui creștin. La această temă, Sfântul Dumitru Stăniloae, marele teolog român din secolul trecut, a răspuns simplu și concis, arătând că oamenii au nevoie de ajutor în situații concrete și că îl caută la sfinții despre care știu că sunt făcători de minuni!

Vestea că printre cei care au îndrăzneală înaintea lui Dumnezeu și ajută grabnic în situații extrem de dificile se află și Cuviosul Gherontie s-a răspândit deja printre creștinii din țară și nu numai. Cuviosul i-a ajutat pe mulți în dureri sufletești și în boli trupești, cât a trăit pe pământ, și o face și acum, din Cer, cu mai multă putere! Mereu ne spunea că „sănătatea-i bogătate”, dar că trebuie cerută pentru a-L putea slăvi mai mult pe Dumnezeu.

Și acest volum include mărturii ale unor frați de-ai noștri ajunși în situații-limită, nu puține între viață și moarte, care, după ce au primit ajutorul lui, s-au simțit datori să mulțumească mărturisind minunea care s-a făcut cu ei. Textele din volumul de față reconfirmă faptul că el vede, și acum, durerile noastre și ne vine în ajutor cu aceeași dragoste!

Editorii

CUPRINS

Cuviosul Gherontie cel nebun pentru Hristos și făcătorul de minuni

(† Mitropolitul Serafim) 5

I. „Așa trebuie, să se vadă că e adevărat preot!”

- I.1. Am întâlnit un om cu fața spre cer și zâmbetul spre rai:
Cuviosul Gherontie (Pr.prof.univ.dr.habil. Emil Jurcan) 9
- I.2. *Dai lanu* – de ajuns ne-ar fi fost nouă și numai atât...
(Pr.prof.univ.dr.habil. Dorin Opreș) 18
- I.3. Cuviosul Gherontie, un sfânt vrednic de marile sinaxare
(Pr.lect.univ.dr. Ștefan Petre) 24
- I.4. Cuviosul Gherontie și nebunia pentru Hristos în spațiul
cercetării teologice (Pr.dr. Alexandru Letea) 29
- I.5. Puțini știau lucrarea lui ascunsă (Pr. Victor Barbu) 32
- I.6. Cuviosul Gherontie, văzător cu duhul și făcător de minuni
(Pr. Sorin Chirilă) 34
- I.7. Bătrânelul din biserică și sfântul pe care aveam să-l cunosc
mai târziu (Pr. Ionuț Cioacă) 37
- I.8. Ajutorul Cuviosului Gherontie (Pr. Cristian Poșogan) 38

II. „Eu iubesc toate schiturile și mănăstirile!”

- II.1. Mărturii despre ajutorul și mijlocirea Cuviosului Gherontie
(Arhim. Dionisie Ignat) 40
- II.2. Minune prin iconița Cuviosului Gherontie
(Protos. Serafim Bădilă) 42
- II.3. Ochii duhovnicești ai nebuniei pentru Hristos
(Jerom. Nectarie) 42
- II.4. Cuviosul Gherontie, un prieten în Cer (Părintele Daniel) 45
- II.5. Cuviosul Gherontie, alinătorul suferințelor
(Monahia Magdalena) 47
- II.6. Cuviosul și darurile bucuriei (Monahia Melania) 50

II.7. „Plasture duhovnicesc” (<i>Monahia Iustiniana</i>)	53
II.8. Cuviosul Gherontie a făcut imposibilul posibil (<i>Monahia E.</i>)	54
II.9. L-am simțit aproape din prima clipă (<i>Rasofora Paisia</i>)	57
II.10. „Credință, pocăință, umilință, smerenie, bunătate și dragoste, care le cuprinde pe toate!” (<i>Sora Filoteia</i>)	60

III. „Mânca-v-ar raiul! Raiul desfătării!”

III.1. O zi de Înviere – darul vieții prin mijlocirea Cuviosului Gherontie (<i>Prof. Maria Albu</i>)	63
III.2. Binecuvântarea de a cunoaște un sfânt (<i>Camelia A.</i>)	65
III.3. Întâlnirea Cuviosului, nimic întâmplător (<i>Prof. Anamaria Anghel</i>)	67
III.4. Cuviosul m-a chemat ca să mă ajute (<i>IT Cristina Anghel</i>)	68
III.5. Ajutor la mormântul Cuviosului (<i>Elena Ardelean</i>)	71
III.6. Drumul spre Cuviosul (<i>Dr. Alina Ardelean</i>)	73
III.7. Mulțumire către Cuviosul Gherontie (<i>Adriana-Mihaela Avram</i>)	75
III.8. „Bucură-te, că i-ai scos pe mulți din ghearele morții!” (<i>Înv. Rodica Avram</i>)	77
III.9. Cuviosul știa... (<i>Aurelia Bonțidean</i>)	80
III.10. Dacă îl mărturisesc pe Cuviosul, îi simt ajutorul (<i>Nicoleta Burz</i>)	81
III.11. De mână cu sfinții Domnului nostru Iisus Hristos (<i>Nicoleta C.</i>)	86
III.12. Nimic nu a fost întâmplător (<i>Ec. Ioana Căstăian</i>)	89
III.13. Îmi era dor de el, deși nu l-am văzut niciodată (<i>Petruța Ciobănescu</i>)	90
III.14. Nu toți îi vedeau lumina, dar dacă închideai ochii, îi simțai căldura! (<i>Dr. Elena-Iuliana Colfescu</i>)	95
III.15. „Măine Măicuța Domnului vă aduce o veste bună!” (<i>Ovidiu Costea</i>)	106
III.16. Ocrotitorul vieții și al inimii mele (<i>Maria Craioveanu</i>)	108

III.17. Lecții de credință și cumpătare (<i>As.med. Mihaela Crăciun</i>)	111
III.18. Dumnezeu ne poartă de grijă prin Cuviosul (<i>Maria Culda</i>)	115
III.19. De la o citire de Acatist, la o viață schimbată (<i>Maria D.</i>) ..	118
III.20. Cu încercările vieții, pe la sfinți, prietenii lui Dumnezeu (<i>Tania Deaconu</i>)	122
III.21. Grabnica mijlocire a Cuviosului în timpul unei crize alergice (<i>Ghid Nicoleta Dobre</i>)	124
III.22. Foto-iconița Cuviosului a izvorât mir (<i>Crina Dudaș</i>) ..	125
III.23. O scrisoare mărturie (<i>Alina Florea</i>)	127
III.24. Minuni prin mijlocirea Cuviosului (<i>Prof. Sorina Fufezan</i>) ..	129
III.25. Sub ocrotirea Sfântului Vasile cel Mare și a Cuviosului Gherontie (<i>Prezb. Nicoleta Gălățeanu</i>) ...	132
III.26. Eliberare dintr-o grea apăsare sufletească (<i>Doru Georgel</i>)	133
III.27. Drumul nostru spre Cuviosul Gherontie (<i>Ionuț Ghinga</i>) ...	135
III.28. L-am chemat și mi-a răspuns îndată (<i>Conf.univ.dr. Sorina Gîrboveanu</i>)	137
III.29. Știu că Cuviosul a mijlocit pentru mine! (<i>Elena Guna</i>) ..	138
III.30. Cuviosul, un sfânt nostim (<i>Alexia Herban</i>)	140
III.31. Răbdătorul însoțitor al familiei noastre în vreme de încercare (<i>Biol. Teodora Hristea</i>)	143
III.32. Am simțit prezența Cuviosului (<i>Secr. Mihaela Iancu</i>)	147
III.33. Cuviosul transformă deznădejdea în bucurie (<i>Aurelia Ilie</i>)	149
III.34. Cuviosul lucrează! (<i>Prof. Geanina Ilie</i>)	150
III.35. Mulțumesc, Cuvioase, pentru grabnicul ajutor! (<i>Anișoara Jurj</i>)	152
III.36. 313 zile între o rugăciune și un clopoțel! (<i>Dr. Mădălina Livanov</i>)	155
III.37. Două lecții despre dreapta socoteală (<i>Cristina Marin</i>)	158
III.38. „Pictez și mă rog mai mult, pictez și mă rog mai mult!” (<i>Prezb. Andreea Meșter</i>)	160

III.39. Cuvioase Gherontie, îți mulțumesc! (Prof. Adelina Moldovan)	162
III.40. Cuviosul mi-a oprit atacurile de panică (Jr. Diana Moiceanu)	167
III.41. Binefaceri prin mijlocirea Cuviosului (Nicoleta Moș) ...	169
III.42. „Într-o zi am să vin la voi acasă!” (Prof. Marieta Muntean)	171
III.43. Lucrarea sfinților continuă (Nicoleta)	175
III.44. „Mi-ai pus pe sfântul în pijamaua nouă?” (Filofteia Nistor)	179
III.45. Cuviosul, un mare făcător de minuni (Gabriela Novac) ...	181
III.46. „Dragostea merge mai departe!” (Prof.dr. Monica Oprîș) ...	185
III.47. O avertizare neluată în seamă (Ovidiu)	188
III.48. Am aflat că Dumnezeu lucrase prin mine (Subcom.pol. Gabriel Panait)	190
III.49. Pace în suflet și vindecare prin mijlocirea Cuviosului (Lect.univ.dr. Alexandra-Cerasela Pană)	192
III.50. Cuvioase, de ce m-ai lăsat să cad? (Prof. Maria Păduraru)	195
III.51. Când nu mai aveam nicio speranță (Prof. Mihaela Păltineanu)	197
III.52. Cuviosul, ocrotitor al viitoarelor mămici (Cristina Persa)	199
III.53. „O să fie bine!” (Ed. Elena Petre)	201
III.54. Am cunoscut un sfânt! (Viorica Petrea)	202
III.55. Un alt drum către sfințenie, dar aceeași Cale (Prof.drd. Roxana-Georgeta Popa)	206
III.56. L-am căutat pe Cuviosul și nu ne-a rămas dator (Prof.dr. Adina Popovici)	211
III.57. Trei minuni prin Cuviosul Gherontie (Roxana Prahoveanu)	214
III.58. Rugăciunea care aduce vindecare și apă (Nectaria R.)	217
III.59. Trei fire de păr.. (Lidia Radu)	218

III.60. Cuviosul aduce lumină și speranță (Ec. Rodica Rădulescu)	221
III.61. De la întâlnirea în catedrală la întâlnirea cu Cuviosul în rugăciune (Prof. Maria Rusneac)	222
III.62. M-a învățat să nădăduiesc (Daniela Savu)	227
III.63. Bătrânelul cu bluza albastră cu dungi albe și cruce la gât (Simona-Maria Scrob)	228
III.64. Cuviosul (Tamara Susoi)	231
III.65. Trei întâmplări nemiraculoase (Vasile Tomoioagă)	235
III.66. Cuviosul Gherontie și minunile iubirii sale (Alin-Mihai Țenea)	237
III.67. „Să mulțumim Domnului pentru cât a fost!” – ultimul pelerinaj al Sfântului Cuvios Gherontie la Mănăstirea Ciolanu (IT Cristina Ursena)	240
III.68. Un Cuvios în haine civile (Exp.achiziții Roxana Zamfirescu)	244
III.69. Ajutor de la Cuviosul în ispite (Ing. Dan-Marius Zlătescu)	247
Cuviosul Gherontie, un grabnic făcător de minuni (Editorii)	248

I. „AȘA TREBUIE, SĂ SE VADĂ CĂ E ADEVĂRAT PREÓT!”

I.1. Am întâlnit un om cu fața spre cer și zâmbetul spre rai: Cuviosul Gherontie

Cu ani în urmă, preot la Catedrala din Alba Iulia fiind, am întâlnit un bătrânel care în fața icoanelor de pe catapeteasmă se comporta ciudat. Simțeam în el uñ copil, un nebun cuminte sau, chiar mai mult, un mistic neînțeles. Am tăcut fără să știu ce să spun și ce să îmi răspund mie. Tăcerea mea era de fapt o așteptare a ceea ce aveam să simt și să văd. Nu sunt un om prea vorbăreț și, ca atare, am tăcut, dar tăcerea mea nu era o muțenie, ci o așteptare.

Tot timpul am simțit acea căutare, acel dor al căutării sfințeniei reale. Citisem despre ea, auzisem predici despre ea, dar nu o văzusem sau, dacă am văzut-o, poate că a fost atât de pasageră încât, copil fiind, nu am reținut-o. Cu siguranță că am văzut-o căci am mers cu părinții mei la Râmeț pe vremea când Sfântul Dometie slujea acolo, dar eram copil. Vedeam un omuleț cu râvna rugăciunii, foarte aprig în mișcări și foarte luminat la față. Dar ce să simt eu, ca un copil?!

Apoi am căutat-o prin școli (seminar și facultate), căci la liceul unde făcusem doar zece clase nu era de căutat. Era în plin elan comunist. Am crezut că o găsesc în școlile mele de teologie, dar și acolo am găsit-o doar sporadic. În seminar am întâlnit un ucenic al Sfântului Arsenie Boca, care ne predă Dogmatică, părintele Vasile Prescure. Eram încântat de el, de numele lui de familie (mă trimitea cu gândul la prescura Liturghiei), de ținuta demnă și profundă cu care ne explica dogmatica ortodoxă. Vedeam în el o scânteie de sfințenie.

La facultate am întâlnit alte chipuri ale frumosului duhovnicesc. Erau dascăli cu o sensibilitate aparte. Aveau

respect mare pentru studenți, iar asta ne făcea să ne simțim rușinați. Apoi aveau acea aură a trăirii sfinte. Părintele Galeriu copleșea clasa, școala și toți îl priveam cu tăcere admirativă și cu respect sacru. Nu o să îi nominalizez pe toți, dar îmi creau imaginea unei școli a tainei sfinte. O trăiam în tăcerea căutării.

Apoi drumurile m-au dus la Regensburg, în Germania, pentru finalizarea unei teze de doctorat. Am găsit și acolo oameni cu chip frumos, sacru, deși nu erau neapărat ortodocși, dar îi admiram pentru iubirea care se revărsa din ei. Părintele Albert Rauch îmi era model de frumos sfânt. Era îndrăgostit de România și de Biserica noastră Ortodoxă. Se spunea că dusesese atât de departe această dragoste de Ortodoxie încât, pe ascuns (deși el era catolic), când slujea Mesa sacră, își puneă un Antimis ortodox sub sfintele vase.

Și am ajuns la Alba Iulia după un drum pe la Cluj-Napoca. Era o uimire căci cei de la Cluj mă vedeau acolo, urcat în timp în corpul de la Facultatea de Teologie. Dar am ascultat de duhovnic, arhiepiscopul Andrei Andreicuț, care era vlădică la Alba Iulia, și am venit aici. Nu am regretat nicio clipă acest pas, deși nu mi-a fost ușor, iar marele părinte profesor Ioan Ică senior îmi spusese cu un ton muștrător: „Unde pleci? Ce centru universitar este la Alba Iulia, un oraș unde când intri în el prima dată găsești șuri cu vite?”. Dar a fost locul frumosului divin, cu seminar, cu centru universitar și cu catedrala unde am simțit vocația sfântă.

Acolo, în acea catedrală l-am întâlnit prima dată pe Cuviosul Gherontie. Frumosul simplu, nebun pentru alții, dar atât de normal pentru Hristos! De fapt, pentru Dumnezeu tot ceea ce pentru lumea căzută pare anormal, pentru El este normal. Așa a fost și El pe pământ: neînțeles de mulți, anormal sau chiar nebun, dar era de fapt punctul central al creației, al umanității și al cosmosului recuperat. De fapt, în fața lui Dumnezeu nu se vorbește în termenii „normal-anormal”, ci totdeauna cu prefixul „meta-”: „meta- normal”. Nu se găsește în DEX acest cuvânt, dar nici nu trebuie, căci este cuvântul lui

Dumnezeu din taina apofaticului divin. Lumea lui Dumnezeu este *metafizică, metalogică, metaistorică*. Gherontie făcea parte din acest *metaistoric, metafizic și metalogic* pe care așa-zisa normalitate umană nu putea să o înțeleagă.

Foarte mulți, printre care și eu, priveam ciudat zâmbetul și râsul lui. Dar mai târziu mi-am dat seama că nu era pentru noi, nepricepuții, acest zâmbet, ci era spre Cel care este Bucuria veșnică. Gherontie îi zâmbea lui Dumnezeu, iar noi primeam firmiturile zâmbetului lui. Nu îi înțelegeam cuvintele pentru că vorbea cu El, iar noi ne chinuiam să desșifrăm ceva din cuvintele lui ca resturi de mesaje căzute și pentru noi. Totul era o taină în care omul zâmbetului divin știa să își camufleze trăirile.

Când cortina zilei cădea, când oamenii nu îl mai puteau privi, când noaptea se așternea și cei care îl găzduiau credeau că a plecat să se culce, atunci apărea seriozitatea lui Gherontie în fața lui Dumnezeu. Mâini ridicate toată noaptea, lacrimi și priviri spre cer, cuvinte ca într-o glosolalie sacră, știută doar de Dumnezeu. În taina lui, Cuviosul devenea sobru în rugăciunea nevăzută de noi. În fața lui Dumnezeu, Gherontie nu se mai juca, cuvintele lui erau ca un dialog nevăzut și neauzit de nimeni. Iar prin mâinile lui cobora har în casa unde era și se ruga.

Îmi amintesc de un moment în viața finală a Preasfințitului Gurie Georgiu. Era bolnav, Dumnezeu îl chema, iar vlădicul era așa de profund în rugăciunea lui de final încât, la un moment dat, a cerut să i se pună pe el haine pe care Gherontie le lăsase pe la Deva când mergea pe acolo. Am simțit că doi episcopi l-au iubit și i-au simțit nebunia lui hristică. Unul era mitropolitul Andrei Andreicuț pe vremea când era arhiepiscop de Alba Iulia, iar celălalt era episcopul Gurie de la Deva. De aceea poposea adesea în aceste catedrale, pentru că se simțea iubit. Sfințenia episcopilor simțea sfințenia Cuviosului, căci este nevoie să ai un receptacol care să corespundă și să simtă ceea ce Gherontie transmitea.

Nu știu cât de mult a mișcat lumea Cuviosul Gherontie în perioada vieții lui. Poate mulți l-au trecut cu vederea,

considerându-l un om ciudat. Însă, după trecerea lui în veșnicie, mormântul lui a devenit locul pelerinajului, pentru că ontologic oamenii au nevoie de izvoare ale sfințeniei, le caută. Poate că maicile de la Tismana nu s-au gândit pe moment ce sfânt îngroapă la umbra bisericii. Poate că unele au fost reticente, dar în timp au văzut că valuri, valuri de oameni vin și stau în tăcere acolo, în colțul din stânga altarului. Poate nici muncitorii care lucrau la refacerea mănăstirii nu au înțeles de ce se pun atâtea bomboane, pe care le luau apoi în buzunare pe schele, unde lucrau. Dar au simțit puterea sfântului (încă nerecunoscut oficial) în sporul pe care îl aveau și liniștea sufletească acolo în curtea mănăstirii, care se făcea tot mai frumoasă prin mâna lor. Totul era binecuvântat și sfințit și prin mormântul cu cruce de lemn din stânga altarului. O taină, un mister al iubirii divine, dăruit nouă de Sus, de la Dumnezeu, prin moaștele sfinților noștri!

Am simțit o mare bucurie când am văzut mormântul Cuviosului Gherontie lângă altarul bisericii, lângă ceea ce avea el cel mai drag: biserica cu Liturghia ei. Era un fenomen al frumosului și doar printr-o aplecare semantică puteai să sesizezi această taină a iubirii dintre spațiul liturgic și trăirea Părintelui Gherontie. Pentru el, Liturghia nu era o slujire ca atare într-o biserică, ci o permanentă teofanie, prin care el putea vorbi cu Hristos, în vreme ce noi ceilalți îl priveam ciudat. El, în Liturghie, devenea un copil, în fața lui Dumnezeu, cu care el vorbea, Căruia îi zâmbea, într-un cuvânt... se copilărea trăind bucuria sfântă. Locul lui este lângă altar, în afara lui, dar lipit de el, ca o bucurie ce se continuă în veșnicie. Faptul de a fi fost îngropat acolo a arătat o înțelegere teologică a sensului vieții lui Gherontie. El nu făcea parte din categoria teologilor școliți, care scriu frumos, care vorbesc minunat. Nu, Gherontie era trăitorul care știa și simțea să zâmbească frumos în fața Creatorului cu Care el se întâlnea aievea în Sfânta Liturghie. De aceea am simțit un gol în suflet când am auzit că a fost scos de lângă zidul altarului, dar

ulterior am văzut că a fost mutat chiar la intrarea în paraclisul din cimitir și nădăjduiesc în reluarea slujbelor în acest lăcaș, pentru ca trupul lui din pământ să asculte mai departe iubirea lui de o viață: Sfânta Liturghie.

Pentru mine și familia mea, Gherontie a însemnat și înseamnă acea trăire a zâmbetului tăcut de lângă zidul altarului. De fiecare dată când ajungeam la mănăstire la mormântul lui se întâmpla un fenomen ciudat: ploaia bine de tot. Era ca o spălare simbolică a noastră înainte de a ajunge la el. Parcă ne curăța de păcate, de stările noastre, de angoasele noastre, de orice rău pe care ființa noastră poate îl purta în sine. Veneam tăcuți la mormântul lui și nu mai aveam cuvinte nici după ce reveneam pe drum. Totul era o tăcere, doar ploaia care cădea peste noi ca o agheasmă... Zâmbeam tăcuți, știind că ploaia de la Tismana era de fapt *agheasma* lui Gherontie, care ne spăla și ne sfințea ființa înainte de a ajunge la el. În acea ploaie mărunță simțeam liniștea mormântului și binecuvântarea unui om care a iubit atât de mult Liturghia. Îi duceam bomboane, după tradiția împământenită că sfântului îi plăceau bomboanele. Oricum, bomboanele erau sfințite de țărâna pământului care îl acoperea pe Cuviosul. O parte le luam acasă ca să dăm și altora. Poate fi considerată și o naivitate a credinței noastre copilărești, dar aveam credința că acele bomboane împachetate purtau în ele harul rugăciunii sfântului, care îi vindecă pe oameni. Le-am dat mai departe, și oamenii și le împărtășeau unii altora cu evlavie, le tăiau în bucățele ca să ajungă la cât mai mulți. Erau ca o anafură sfințită de pământul Cuviosului, prin care el continua să facă minuni, multe deja publicate. Este de folos multora din cei aflați pe calea urcușului duhovnicesc ca această practică a copilăriei lui Gherontie să rămână, pentru că și în acest mod se relevă unitatea în diversitate a Ortodoxiei: pe de o parte, prin ducerea mai departe a milosteniei Cuviosului prin cei care lăsau cu iubire bomboane pentru cei care uitau să aducă aceste bucăți de zâmbet și har, ca să aibă și alții posibilitatea de a duce micile

bucurii harice la casele lor, iar, pe de alta, înțelegerea sfintei copilării a sfinților. Sfinții sunt copiii Cerului și ei rămân pentru Tatăl cel Ceresc cu adevărat copiii care au reușit să găsească drumul spre Acasă, spre Veșnicia lui Dumnezeu.

Sfințenia lui Gherontie este și o să rămână lucrătoare pentru toți cei care în căutarea lui Dumnezeu cer ajutorul lui în încercări, cu sau fără bomboane, lângă crucea simplă de lemn. Sfântul a plecat la marea Liturghie a veșniciei, din care se împărtășește din plin, iar mulțimea minunilor pe care le face chiar asta arată. M-am întrebat de multe ori până unde trebuie să mergă ascultarea în Biserică, indiferent de nivelul la care se pune problema, iar mutarea intempestivă a Cuviosului mi-a readus tema în actualitate. Sunt convins că și mănăstirea și-a pus și își pune fundamental această problemă, pentru că este chemată de Dumnezeu și să răspundă la solicitările tot mai numeroase ale celor care caută limpezire duhovnicească la un nebun pentru Hristos.

Am legat fenomenul Gherontie de cel numit *Arsenie de la Prislop*. Zeci de ani la rând, Sfântul Arsenie Boca atrăgea pelerini și oameni cu neputințe și cu boli la crucea lui. Nu puțini erau (chiar din rândul clerului superior) care îi contestau sfințenia. Și totuși oamenii nu țineau cont. Sute și mii de mașini parcau acolo, iar oamenii stăteau tăcuți și în rugăciune câteva ore ca să se atingă câteva secunde de crucea lui și să își spună necazurile. Pământul vorbea, căci se simțea sfințenia trupului părintelui Arsenie în el. Iar crucea era pomul vieții crescut din mormântul Sfântului Arsenie. Ea făcea legătura dintre sfânt și noi, cei care veneam cu lacrimi, cu rugăciuni și cu haine să le atingem de crucea lui. Cu mult înainte să fie canonizat oficial, Sfântul Arsenie era canonizat de Dumnezeu și de evlavia poporului. Au trecut peste treizeci de ani și mai bine de evlavie, de pelerinaj, de rugăciuni la mormântul părintelui Arsenie, până să se hotărască și canonizarea lui. Oricum pentru noi era un sfânt!

Așa se întâmplă și cu Cuviosul Gherontie. El este un sfânt care ridică pământul, acum în fața bisericiuței din cimitir. Crucea lui preia harul Liturghiei și îl transmite mai departe. Cuviosul a rămas pe mai departe legat de biserică și de Sfânta Liturghie, pe care a iubit-o atât de mult. Era și este o continuare a Liturghiei în veșnicia lui. De fapt, așa se realizează Liturghia continuă, la care omul participă în veșnicie. Este starea de har prin care Liturghia se perenizează. Ea se trăiește încă din această viață și apoi se continuă în veșnicie.

Am fost de multe ori la mormântul lui Gherontie. Nu merg când este lume multă sau slujbe cu soboare de preoți și episcopi. Merg în taina sufletului meu ca să stau singur de vorbă cu el. Este șoapta mea cu el, o rugăciune ca o șoptire, în care îmi regăsesc liniștea și puterea. Simt că, deși drumul este destul de lung până acolo (peste 220 de km), când mă întorc am o mare ușurare. Sunt stări pe care nu le poți descrie, ci doar le simți. Și ca mine sunt toți cei care merg cu sinceritate la mormântul lui. Este starea pe care o primești de la sfințenia din pământ. Lumea vine în tăcere, stă în tăcere, se roagă în tăcere, pune pe mormânt bomboanele aduse, se ung cu ulei sfințit din candelă și își ating de crucea Cuviosului hăinuțele aduse. Nimeni nu deranjează pe nimeni, ci fiecare îi face loc celui alt ca să se poate fiecare ruga în aceeași tăcere. Este ca o prelungire a tăcerii altarului în care harul devine rugăciune și rugăciunea har și totul este de fapt tăcere.

Cuviosul Gherontie face parte din acea categorie a oamenilor jertfei hristice, care știu să zâmbească deasupra vicisitudinilor vieții și stau cu mâinile și cu fața spre cer în taina unei seriozități doar de ei și de Dumnezeu știute. În fața lumii prozaice, profane și insensibile, el și alții ca el par nebuni, dar dincolo de aceste aparențe apare seriozitatea și profunzimea trăirii. Nu degeaba, cei care îl găzduiau la ei acasă peste noapte spuneau că îl vedeau toată noaptea în genunchi, stând cu mâinile ridicate la rugăciune. Aici, în starea de noapte, de tăcere sau de nebăgare în seamă

din partea lumii începea adevărata lui raportare la Dumnezeu. Acești sfinți nu se arată, nu pot fi zăriți în zâmbetul lor serios. Poate cel mult intuiți sau surprinși pe ascuns, dar în mod vizibil, în timpul zilei ei se ascund.

De ce această ascundere sau stare de nebunie ca o perdea a realității? Să analizăm pe cât putem aceste stări care se întâlnesc tot mai rar în creuzetul lumii globaliste. Nebunul pentru Hristos este normalul în fața lui Dumnezeu. Pentru lumea asta, care are alte repere de viață și plăcere, pentru societatea hedonistă, marcată de consumism și de alergarea pe orizontală după bani și confort, chiar și Dumnezeu pare un... nebun. Există o altă logică a existenței, a faptelor și a trăirilor din perspectiva lui Dumnezeu și a oamenilor care Îi urmează calea. Din evanghelii se vede clar cum Dumnezeu are un alt mod de a privi lumea: pentru Hristos, nu bogatul în porfiră și vison este important, ci săracul Lazăr. Deși pentru lumea prozaică bogatul era cunoscut și toată lumea îl știa pe nume (ca pe un mare VIP, ca să aplicăm în termenii contemporani), pentru Dumnezeu este un *anonim* care toată viața lui a strâns nimicul, adică materia efemeră, trăind din această plăcere, care nu oferă satisfacție. Ca să vorbim în termenii ziaristici de astăzi, era alergarea după clasificări (top 300, top Forbes, topul oamenilor bogați). Prea puțin și prea efemer. La poartă însă stătea adevărata umanitate: Lazăr, care nu intra în nicio clasificare orizontală a averii și totuși era mult mai bogat: prezența lui Dumnezeu în viața lui însemna cea mai mare bogăție. Dincolo de această stare de împlinire nu mai conta latura socială, financiară sau politică. Lazăr era cunoscut de Dumnezeu și chemat pe nume, bogatul era un *anonim* pentru El. De aceea, ultima dorință a tâlharului pocăit este „pomenește-mă, Doamne...”, adică „adu-ți aminte de numele meu în împărăția Ta”.

Permanentă întoarcere la pocăință se regăsea în cuvântările Cuviosului Gherontie, care, deși păreau ca niște zâmbete, erau spuse cu toată seriozitatea și aminteau despre revenirea la maturitatea soteriologică a omului care nu dorește o viață lungă

cu bunăstare aici pe pământ, cât mai ales își dorește veșnicia cu Dumnezeu, adevărata viață pentru care a fost creat. Sfinții au o normalitate, dincolo de cuvinte, deoarece pentru ei cuvintele sunt depășite. Dacă lasă ceva scris pe hârtie este pentru ajutorarea noastră, a celor care avem încă nevoie de hrana cuvintelor sacre pentru a ne cunoaște itinerarul, drumul nostru. Dar pentru ei cuvintele nu mai au niciun rol pentru că sunt depășite de trăirea spirituală. Ca atare, nici rugăciunea cuvintelor nu mai este o necesitate, cât mai ales un suspin al trăirii.

Gherontie desena, dar nu oricum, căci desenele lui erau niște mesaje, nu neapărat desene artistice. El transmitea mesaje în desenele lui, un îndemn spre privirea înspre Ierusalimul ceresc, pe care l-a și cântat. Am privit atent câteva dintre ele. Aveau aproape toate același mesaj, aceeași temă: a bisericii în roșu, în foc, cu multe cruci, parcă profetind lucruri viitoare. Ca și cum ne-ar fi spus: atenție, vin vremuri grele pentru Biserica lui Hristos, când bisericile vor deveni roșii, vor arde, dar să nu uitați să le priviți crucile, căci prin acestea veți birui și vă veți păstra credința. În schițele lui se transmitea și gândul că lupta dintre credință și demonismul „gulerelor albe”, neomarxiste, progresiste, ateiste a început. Lumea poate nu sesizează cum acești „formatori de opinie”, care sunt de fapt niște „de-formatori de suflete”, sunt tot mai prezenți, tot mai agresivi, deși au „gulerile albe” și par a fi oameni școliți (deși nicio școală nu îți structurează sufletul). Au o singură misiune: aceea de a lovi prin orice mijloace în Biserica lui Hristos cea adevărată, Ortodoxia. Ei creează o artă anti-Hristos (a se vedea parodiarea murdară care poartă numele „Evangheliștii” și altele în acest sens), ei consideră că orice luare în derâdere pe scenă sau în cărți sau în comentarii înseamnă valoare artistică, doctă, științifică și anti-Evul Mediu. Nimic mai fals. Sunt instrumentele demonismului care le-a acaparat sufletul. Cândva își vor da seama de asta, vor simți gheara diavolului, vor regreta toate cuvintele ironice la adresa credinței spuse de ei („știrbii și medievalii care pupă oase” etc.), dar va fi poate prea târziu.

Mulțumesc lui Dumnezeu că m-a învrednicit să cunosc în viața mea oamenii Sfinției Sale. Au fost mulți și fiecare m-a impulsionat și m-a impresionat prin taina vieții lui și îmi rămân reper. Părintele Sfânt Dumitru Stăniloae mi-a transmis tăcerea teologului care scrie mesajul lui Dumnezeu; Părintele Cuvios Sofian Boghiu îmi dădea șansa să privesc cerul prin ochii lui plini de lumina cerească; Părintele Nicolae Steinhardt oferea acea cultură zidită pe suferință și rugăciune, acel zâmbet al omului care s-a întâlnit cu Hristos printre zăbrelile pușcăriei comuniste. Și tot așa pot să îi înșir pe acești mari oameni și sfinți ai timpurilor noastre. Cuviosul Gherontie mi-a dat permanent acea stare de copilărie hristică, acel zâmbet al pruncului care a regăsit leagănul veșniciei încă din această viață. Pe el îl pot numi fără nicio undă de greșală: trăitorul zâmbetului hristic, omul care a zâmbit toată viața lui cu fața spre cer, iar Cerul i-a răsplătit zâmbetul cu râsul divin al veșniciei. Viața lui rămâne expresia copilăriei sfinte pe care trebuie să o redescoperim fiecare dintre noi, căci „dacă nu vom fi ca pruncii, nu vom intra în împărăția lui Dumnezeu”!

Pr. prof. univ. dr. habil. Emil Jurcan,
Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia

I.2. *Dai lanu* – de ajuns ne-ar fi fost nouă și numai atât...

Minunatul text cu valoare de mărturisire despre ajutorul primit de la Hristos, scris de Părintele Nicolae Steinhardt și inclus în loc de prefață în volumul „Dăruind vei dobândi” are ca reper axial termenul evreiesc *Dai lanu*, utilizat în varianta sa originală ca stih sau refren într-un cântec tradițional pascal iudaic. Autorul cărții, evreu trecut la Ortodoxie în temnița de la Jilava,

arată că poporul biblic își exprimă astfel recunoștința profundă în fața numeroaselor și marilor minuni, a binefacerilor aduse de Dumnezeu poporului Său, Israel, pentru fiecare ca pentru una, ca părți care poartă fiecare în sine valoarea întregului, mărturisind succesiv că „de n-ar fi decât că [...], destul ar fi spre a-l binecuvânta și a-l aduce slavă” (1992, p. 9).

Cu nedisimulată admirație, textul de față pornește de la reflecția în oglinda Vieții a modelului exemplar al Monahului Nicolae Delarohia, care nu doar că nu și-a uitat rădăcinile evreiești, ci le-a valorificat atât cât a putut spre a deveni un mărturisitor viu al Adevărului, în a arăta până la capătul zilelor sale prin ce l-a îndatorat Hristos Domnul, ca pe unul dintre „ludeii care au crezut în El”. Departe de a se constitui într-un simplu cadru sau pretext de mărturisire, *Dai lanu* reprezintă în fapt un model de trăire în cuvântul Celui Viu!

Îi sunt profund îndatorat lui Dumnezeu pentru Cuviosul Gherontie cel nebun pentru Hristos, pentru multele și marile lucrări pe care le-a săvârșit și mijlocit în viața mea și a multora, dar mai ales...:

Pentru modelul viu de comuniune cu Dumnezeu pe care mi-l arăta ori de câte ori îl vedeam la rugăciune. Acesta a și fost primul lucru cu care m-a impresionat extraordinar! Când se ruga în catedrală sau acasă cu noi intra imediat în duh de rugăciune, formele de manifestare a nebuniei pentru Hristos erau înlocuite aproape în totalitate de efortul pe care îl făcea spre a trăi comuniunea de slăvire a Domnului Slavei, din care știa foarte bine că harul se revărsa și peste noi. De aceea, prefera să vorbească puțin și să se roage mult, iar efectele rugăciunii se simțeau concret, în cel mai scurt timp. De n-ar fi fost decât atât, ar fi fost de ajuns să vedem un model de trăire a chemării liturgice: „[...] toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.”!

Pentru că ne-a ajutat să vedem pe viu ce înseamnă și cum se poate trăi în lume legătura dragostei cu Maica Domnului.